

HITKÖZSÉGI HÍRADÓ

NEM AZ A ZSIDÓ, AKINEK A SZÜLEI AZOK VOLTAK, HANEM AKINEK A GYERMEKE IS AZ LESZ! (Simon Peres)

ENSZ Holokauszt Emléknep – Komárom, 2009

Január 25-én, vasárnap az ENSZ Holokauszt Emléknep (január 27.) alkalmából a Duna mindkét partján tartott programot a Komáromi Zsidó Hitközség. Ezen a délutánon vált a Menház hivatalosan a Szlovák Zsidó Örökség Útja részévé.

Zeev Boker, izraeli nagykövet leplezte a táblát a Menház falán (foto: Dömötör Ede)

Az épület előtt a lezárt Eötvös utcában Schweszoff Dávid kántor éneke után Paszternák Tamás koordinátor köszöntötte a megjelenteket, köztük Zeev Bokert Izrael állam pozsonyi nagykövetét, MUDr. Bastrnák Tibor parlamenti képviselőt, Komárom város polgármesterét, Andruskó Imre parlamenti képviselőt a városi hivatal vezetőit, az önkormányzati képviselőket, a társegyházak megjelent lelkészeit.

Pasternák Antal elnök nyitotta a megemlékezések sorát, gondolataiban kiemelte az emlékezés és az emlékeztetés fontosságát. MUDr. Bastrnák Tibor polgármester szlovák és magyar nyelven elmondott hozzászólásában örömet fejezte ki, hogy Komáromban működik a zsidó közösség és számos programmal járul hozzá a város kulturális életéhez.

Megyes Pál, az Országos Rabbiképző-Zsidó Egyetem rabbi helyettes szakos hallgatója felidézte a 100 éve megalakult Komáromi Zsidó Ifjúsági Egyesület küldetését, történetét.

Dr. Maroš Borsky a Szlovák Zsidó Örökség Központ igazgatója elmondta, hogy nem minden egykori vagy ma működő zsinagógára, zsidó épületre kerül ilyen tábla, hanem kizárólag azokra, amelyeket megfelelő kulturális, vagy hitéleti célra használnak, a Menház falán elhelyezett tábla a komáromi közösség érdeme.

A szlovák, magyar és angol nyelven készült táblát Zeev Boker nagykövet leplezte le, majd Schweszoff Dávid dallamai zárták az ünnepséget az Eötvös utcában. Ezúton köszönjük Ryšavý Baltazár – Boldi, Haas Judit, Paszternák András és Kollár Zoltán segítségét.

A délután Dél-Komáromban a Jókai moziban folytatódott, ahol a város nevében Zatykó János országgyűlési képviselő

Dr. Maroš Borsky a Szlovák Zsidó Örökség útjáról beszélt (foto: Kollár Zoltán)

viselő, polgármester idézte fel a komáromi és a szőnyi zsidóság sorsát külön kiemelte a város szülőtte, Zsolt Béla (született Steiner) híres költő személyiségét. Megyes Pál rabbi helyettes szakos hallgató a családi élet fontosságát és a gyermekeknek az élet körforgásában betöltött szerepét hangsúlyozta emlékbeszédében. Schweszoff Dávid Kél molé rachamimja zárta a megemlékezést a moziban, majd levetítették a 2008-ban Magyarországon forgatott amerikai „A csikos pizsamás fiú” című filmet, amely egy munkatáborban raboskodó zsidó kisfiú Shmuel, és a német parancsnok fia Bruno közt szövődő barátság történetét, majd az ezt követő tragédiát mutatja be.

Méltóságteljes és tartalmas nap volt ez. Úgy érezzük, hogy e programmal Komárom is felkerült arra a képzeletbeli térképre, amelyen a toleranciáért összefogó városok találhatók.

A program lebonyolításáért külön köszönet illeti Rédli Margitot, Gönci Pétert, Kurucz Balázst és Böhm Miklóst, illetve a Forum Hungary filmforgalmazó cég munkatársait és Szép Tibort. Köszönjük mindenkinek, aki eljött.

Purim Komáromban

A KZSH következő programja purimi összejövetelünk lesz, melyre március 13-án, pénteken délután 17:30-kor kerül sor a felújított Wallenstein Zoltán teremben. Részleteket a HH februári számában olvashatnak.

Támogatónk

nka

Nemzeti Kulturális Alap

Búcsúzunk

Szomorú szívvel fogadtuk a hírt, hogy Komárom város legidősebb polgára, hittestvérünk **Tapolcsányiné Roffer Erzsébet** életének 104. évében elhunyt. Emlékét megőrizzük.

Köszöntés a városházán

Komárom város vezetői, MUDr. Bastrák Tibor polgármester, JUDr. Hortai Éva, Szabó Béla alpolgármesterek és Kovács Péter hivatalvezető a városházán fogadták **Pasternák Antalt, a KZSH elnökét 60. születésnapján.** A városi sajtó jelenlétében megtartott ünnepségen átadták a hivatal ajándékát, majd az ünnepelt a városi krónikában aláírta az évfordulóját megörökítő oldalt.

Gratulálunk

A napokban ünnepelte **50. házassági évfordulóját** rendszeres olvasónk **Oláh Imréné Ica néni,** a komáromi református egyház presbitere és férje **Oláh Imre,** a komáromi gimnázium nyugalmazott tanárai. Aranylakodalmuk alkalmából ezúton gratulálunk és további jó egészséget kívánunk.

Kérjük a támogatását!

Kedves Olvasónk! Kérjük, lehetősége szerint támogassa a Komáromi Zsidó Hitközség programjait, a HH megjelenését, épületeink, temetőnk felújítását.

2008. január 1-től támogatását az alábbi bankszámlaszámokra küldheti (támogatás személyesen a KZSH titkárságán és csekken is lehetséges):

Korona és devizaszámlák egyaránt!

Belföldi átutalás Szlovákiából:

26384962/0900 – Slovenská sporiteľňa vgy
10103804/5200 – OTP Slovakia

Nemzetközi átutalás külföldről:

A KZSH címe: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovakia

IBAN: SK0609000000000026384962 SWIFT: GIBASKBX

Bakunk címe: Slovenská sporiteľňa, Palatinova 33, 94501 Komárno vgy

IBAN: SK525200000000010103804 SWIFT: OTPVSKBX

Bankunk címe: OTP Slovakia, Záhradnícka 10, 94501 Komárno

Köszönjük!

Magyarországi olvasóink figyelmébe: Kedves Olvasónk!

Kérjük, hogy az egyháznak adható személyi jövedelemadója 1 százalékát a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége (MAZSIHISZ) részére ajánlja fel a 0358-as technikai számon. A MAZSIHISZ rendszeresen támogatja a KZSH munkáját!

Faliújság rövid hírek

✧ A KZSH-t, a HH-t és a Shalom klubot támogatták: Kornfeld Tibor (Dunaszerdahely), Horská Elena (Komárom), dr. Körtvélyesi János (Komárom) és anonimitásukat kérő adományozók. Köszönjük!

✧ Január 27-én adják át Pozsonyban a Szlovák Parlament régi épületében a Yad Vashem – A világ igaza kitüntetéseit az ENSZ Holokauszt nap alkalmából, azoknak a nem zsidó szlovák állampolgároknak, akik a II. világháború idején saját életük kockáztatása árán mentettek meg zsidó embereket. Az eseményen részt vesz Isaac Herzog Izrael Állam minisztere..

✧ Pályázati támogatásokról december hónapban új professzionális digitális fényképezőgépet szereztünk be.

✧ Megyes Pál rabbihelyettes-jelölt úr étkezés utáni áldásokat adományozott közösségünknek, melyeket rendezvényeinken rendszeresen használunk majd. Köszönjük.

✧ A budapesti Hillel Alapítványtól beszereztük a Verő Bán Linda rebecen által összeállított szép színes Hanukai Zsidongó című kiadványt, melyet a gyerekeknek ajándékba adtunk (és adunk a jövőben is) az ünnep alkalmából.

✧ Dr. Schőner Alfréd főrabbi úr, a budapesti Országos Rabbiképző- Zsidó Egyetem rektora levélben fordult a KZSH-hoz, mely szerint olyan zsidó férfiakat várnak intézményükbe életkortól függetlenül, akik szívesen folytatnának zsidó tanulmányokat, tanulnának előimádkozást, héber nyelvet stb. Az érdeklődők a KZSH titkárságán jelentkezhetnek további részletekért.

✧ Január végén rendezik meg Besztercebányán a 2009. évi téli szlovákiai Makkabi sportjátékokat.

Hitközségi Híradó (Spravodaj) – a Komáromi Zsidó Hitközség lapja (mesačník ŽNO v Komárne). Alapítva 5756-ban (1996), **főszerkesztő** – séfédaktor: Paszternák Tamás (tamas.paszternak@menhaz.sk), Paszternák András (andras.paszternak@menhaz.sk), **munkatársak** – spolupracovníci: Haas Judit, Mgr. Piczek Ferenc, **tördelőszerkesztő** – grafická úprava: Saláth Richárd, **olvasószerkesztő** – jazyková korektúra: Vadász Magda (Budapest), Paszternákné Kertész Zsuzsanna (Komárom), Katarína Potoková (Nitra), **nyomtatás** – tlač: Nec-arte Kft., Komárom, a **KZSH címe** – adresa ŽNO: Židovská náboženská obec, Eötvösa 15, 945 01 Komárno, Slovakia, tel.: 00421/35/7731-224, e-mail: kile@menhaz.sk, tel./fax: 00421/35/7725-355. **Regisztrációs szám:** EV 2673/08. **ISSN** 1337-091x. **Lapunk Önnek készült, kérjük ne dobja el!** S finančnou podporou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky – a Szlovák Köztársaság Kulturális Minisztériuma támogatásával.

TRADÍCIÓ - a komáromi zsinagóga hitéleti oldala

Chanuka Komáromban...

Chanuka első napján gyűlt össze a komáromi zsidó közösség, a Menház felújítása miatt a helyi Európa Szállodában, hogy közösen gyűjtsa meg az első chanukai gyertyát. A hagyományosan legvidámabbnak tartott ünnepen a zsúfolásig megtelt teremben Paszternák Tamás, a KZSH koordinátora köszöntötte a városunkból, Tatárról, Tatabányáról, Vérteskethelyről, Budapestről és Győről érkezett vendégeket, akik között számos rég vagy eddig még soha

nem látott barátunkat üdvözölhettük. **Megyes Pál**, az OR-ZsE rabbihelyettes szakos hallgatója Chanuka ünnepeinek eredetéről és mai üzenetéről beszélt, majd Schwezoff Dávid kántor gyűjtötte meg az első chanukai gyertyát. A Maoz curt már közösen énekeltek a megjelentek. A terített asztalról nem hiányozott a chanukai fánk és egyéb finomságok sem.

A gyertyagyújtás után **Paszternák Tamás** adta át a közösség ajándékát

a megjelent gyerekeknek, egy-egy Hanukai zsidongót, **Verő Bán Linda** rebecen fiataloknak szóló kiadványát. Bízunk benne, hogy következő programjainkig forgatják majd a szép színes kiadványt, és újra visszatérnek közénk. A hivatalos program után a hitközség tagjai még hosszan beszélgettek.

A 2008. naptári év utolsó programja optimista hangulatban ért véget, reméljük abban, hogy 2009-ben is összejövnünk majd minden ünnepen és még aktívabb zsidó élet lesz Komáromban.

PA

Hanukai ünnepi beszéd, 2008 Komárno

Sok szeretettel köszöntök Mindenkit Hanuka ünnepén!

Hág Hanuka Száméách!

Mózes első könyvének harmadik mondata azt mondja:

וְאֵינִי הַיְהוָה לֵאמֹר אֲנִי יְיָ

Mondta az Ő.való legyen fény!

Fény! Világosság! A modern kor emberének természetes a fény. A mai világ megannyi áldásaként az elektromosság, a technikai vívmányok lehetővé teszi az embernek, hogy egy kattintással fénnel áraszsa el a környezetét. Sötét van? Felkapcsolom a villanyt, meggyújtok egy gyufát, öngyújtót. Az ókor emberének ezek a feladatok kisebb, nagyobb nehézségbe ütköztek.

Az ókori Jeruzsálemben állt a Szentély, a **Bét haMikdás**, a zsidó vallási, spirituális központ. A Szentély ablakait úgy építették meg, hogy belülről kifelé szélesedett, a négy égtáj felé, ezzel jelképesen a Tóra, az Egyistenhit Fényét, Erkölciségét, Tanítását, Világosságát szórva a világ népei felé. A Szentélyben volt található az úgynevezett örökmécses, a **Nér Támid**, melynek fénye beragyogta a Szentély belső teremt. Ragyogott Jeruzsálem, a Szent Város, Fénye bejárta a teremtett világot. A Szentély utáni korban, zsinagógáinkban megtalálható a Nér Támid, a Tóra tekerceket őrző frigszekerény felett. A Tóra, a Nér Támid és a hagyományok tisztelének Fénye beragyogja a világ különböző részein élő testvéreinket, lelki tá-

maszt, erőt adva a különböző korok megpróbáltatásain át.

A zsidóság története során számos alkalommal került szembe idegen kultúrák befolyásával, legyen szó akár politikai, akár szellemi határról. A zsidóság egén sötét felhők gyülekeztek a polgári időszámítás előtti második században, a hellén kultúra kívánta megváltoztatni a zsidóságot mind szellemi, mind spirituális valójában. IV. Antiochus „Epiphanes” aki magát „földre szállt istennek” nevezte, rendeletet adott ki, amely szerint a mózesi törvényeket „királyi hatalmánál fogva” megszüntette, a zsidó vallásos hagyományokat, elsősorban a szombat megtartását és az Ábrahám szövetségébe való felvételt megtiltotta, az egyistenhit helyébe, pedig a görög sokistenhitet tette a zsidók kötelező vallásává. A Sötétség Ideje volt ez.

A papi családból származó Júda Makkabi atyja felkelését folytatva, sikeresen űzte ki a szír-görög seregeket az országból. I.e. 164 decemberében Júda Makkabi rajtaütésszerűen elfoglalta Jeru-zsálemet, a szentélyből a pogány kultusznak minden maradványát eltüntette és Kiszlév 25-én a szentélyt nyolc napig tartó fényes ünnepek között, újra felavatta.

A Szentélyben őrizték a főpap által lepecsételt korsókat, melyek a spirituálisan tiszta, szentelt olajat tárolták a szentélybeli feladatok ellátásához. Amikor a papság újra akarta kezdeni az Ő.való szentélybeli szolgálatát, egy korsót találtak épen, mely mindössze egy napra elegendő. A tiszta olaj előállításá szigo-

rú felügyeletet, tisztaságot, és időt igényelt. A törvények betartása mellett leg hamarabb nyolc nap múlva készülhetett el az a mennyiségű és minőségű olaj, melyet a Szentélyben használni lehetett. Hanuka csodája abban rejlett, hogy az egy korsónyi olaj, mely egy napnyi Fényt árasztott a világ felé, nyolc napig égett. Ez volt I.ten válasza a Hitre!

Hanuka története azt mondja az évezredek messzeségéből, hogy az Hit ereje milyen hangsúllyal jelenik meg az ember életében. Hanuka ünnepének leggyakoribb elnevezése, a Fény Ünnepe. A fény, mely világosságot hoz a sötétségbe, emberséget, melegséget, örömet.

Júda Makkabi hitt. Hiit az I.teni gondviselésben, a jövőjében, hogy nincs egyedül, bármilyen nehéz feladatot vállalt, vele van az Ő.való, aki meghallgatja a hívó ember imádságát, és átsegíti megpróbáltatásain.

Mai magyar zsidó fiatalemberek én is hiszem teljes hittel, hogy a 21. század első éveiben is hitünkben kell megerősödnünk, hogy a mindennapok adta gondokat feloldja a hit reménye. A feladatunk, hogy az Ő.való Tanának Fényét a zsidóság szívében újragyűjtsük, segítséget, erőt adjunk, mellyel áthidalhatjuk a mindennapok megpróbáltatásait, átevezhetünk ezen a tavon, fent maradjunk. Erős a bizodal munk a holnapban, a jövőben, mint ahogy a régiek tanították, aki magasba emeli a tekintetét, az mindig meglátja a csillagokat is.

Engedjék meg, hogy az ősi imádság szavaival zárjam beszédemet:

(Folytatás a 7. oldalon)

Jövönk, ami összeköt – a régió oldala

Bátorkeszi kutatója

Interjú Zsok Gizellával

Bátorkesziről származom. Általános iskolai tanárim, főként a magyartanárom legnagyobb döbbenetére, annak ellenére, hogy meglehetősen sikeres voltam a természettudományi tárgyakban, az ún. humán területet választottam. A pozsonyi könyvtáros szakközépiskola elvégzése után, 1983-ban diplomáztam az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán, könyvtár- új és legújabbkori muzeológia szakokon. Dolgoztam „mezei” könyvtárosként, könyvtári szakfelügyelőként, a Komáromi Lapok szerkesztőségi mindeneseként, műemlékvédőként, a komáromi városi hivatal kulturális osztályának, majd a polgármester szervezési osztályának vezetőjeként, a városi televízió vezetőjeként, a Szinnyei József Könyvtár igazgatójaként, jelenleg pedig fordítok szlovák nyelvből, alkalmanként csehől és oroszról.

Több évtizede kutatja a bátorkeszi és az eszergomi zsidóság történetét. Hogyan választotta e témákat? Milyen sikereket ért el eddig?

Bátorkeszin 1945 előtt jelentős számú zsidó közösség élt. A volt Esztergom vármegyében a megyeközpont után a legnagyobb hitközség volt. Anyakönyvi kerület is volt, melyhez 21 település zsidó lakossága tartozott. Gyermekkori emlékeim az elhagyatott zsidó temetőhöz, a II. világháború után kultúrházzá átépített zsinagógához és különböző falusi adomákhoz kötődnek. Na meg főként ahhoz, hogy bizony senki sem maradt a faluban, aki izraelita vallású lett volna. Egyetemistaként a harmadik évfolyam táján kellett arról döntenem, hogy mi lesz a diplomamunka témája. Mindenképpen muzeológiából szerettem volna írni. A mai napig sem tudom igazán, hogy mi volt az a szikra amely a témához vitt, vagyis a bátorkeszi zsidóság történetének megírásához. Talán a lelki rokonság és részben a hasonló „sorstalanság”? Hiszen a zsidók is kisebbségként, „másokként” élték mindennapjaikat, mint 1918-tól a szlovákiai magyarok. A „nem szeretem” közösséghez tartoznak,

tartoz(t?)unk, akiknél a 20. század folyamán egyik közös „kapcsot” a marhavagyonok jelentenek. Egyes szerelvények végállomásai a koncentrációs táborokban voltak, másokéi Csehországban kényszermunkán. Fájdalmas és visszafordíthatatlan mindkettő.

Összehasonlítható és összehasonlíthatatlan. Másik motivációként viszont kitűnő tanárom, a Magyar Tudományos Akadémia volt elnöke Glatz Ferenc tartalmas szemináriumai szolgáltak. Az egyetem után is jártam a levéltárakat, könyvtárakat és akkor nem csupán a Bátorkeszire vonatkozó adatokat gyűjtöttem, céduláztam. Amikor a Szlovák Műemlékvédelmi Intézet komáromi fiókjának munkatársa voltam, akkor kezdünk intézeti szinten foglalkozni a zsidó műemlékek feltérképezésével. Főként nyugat-szlovákiai településeket jártam és fotóztam, dokumentáltam a vallási jellegű ingatlanokat. Ismét volt tanárom, Glatz Ferenc révén a budapesti Európa Intézet ösztöndíjával egy hónapot Budapesten töltöttem, ahol a mai Szlovákia területén található zsidó közösségekhez kapcsolódó adatokat gyűjtöttem. Ez az anyag jelenleg a pozsonyi Műemlékvédelmi Hivatal levéltárában található és kutatható. Most pedig ismét visszatértem a diplomamunkám témájához és új adatokkal bővítve, átdolgozva szeretném majd egy publikációvá alakítani, ahol a temető pontos dokumentációja is szerepelne majd.

Számos közművelődési intézményben dolgozott az elmúlt években. Hogy látja az antiszemitizmus helyzetét régióinkban, különösen a művelődési és oktatási intézményekben?

A régióban szerintem van antiszemitizmus, de úgy érzem nem oly erős mint Magyarországon. Vagy a médiák ott „érdekesebb” témának tartják? 1945 után régióinkban már több nemzedék felnőtt, akik elnézést a megfogalmazásért, de még nem láttak „élő zsidót”, vagy nem tudták hogy az illető ennek a közösségnek a tagja.

Természetesen a zsidóság részéről

Zsok Gizella, a Kehila Haver díj átadásán

érthető, hogy az átélt borzalmak után nem „hirdették fenn”, hogy hová tartoznak. De ha jönnek a gazdasági gondok, akkor mindig ott van a „másság kártyája”. Ki a bűnös? Aki másként imádkozik, aki más ünnepeket ül, aki más ételeket eszik! Elkésérítőnek azt tartom, ha főiskolai diplomával rendelkező egyének hirdetik ezt. Hiszen esetleg közszereplőként nagyobb hatással lehetnek a közösségre, mint egy egyszerű ember. A legelkeserítőbb számomra pedig az, ha ez a szlovákiai magyar értelmiségnél „dívik”! A kisebbségben élő lenézi a másik kisebbségben élő? Ezért tartom nagyon hasznosnak azt a sok programot, melyet a komáromi zsidó hitközség szervez diákok, de felnettek számára is. A programok nyitottak bárki számára, megismerkedhetnek az izraelita vallás alapjaival és magukkal a zsidó emberekkel. „És lássunk csodát, oly egyformák vagyunk, örömmünkben és bánatunkban egyaránt”.

2008-ban nagy munkába fogott önkéntesként. Megkezdte a KZSH könyvtárának kategorizálást. Milyen szempontok alapján végzi ezt a munkát? Kiknek ajánlja a könyvtár felkeresését?

A könyvtári munkát szívesen vállaltam, hiszen ahogy mondani szokás „nem esem ki a gyakorlatból”. Egyelőre az állomány leltározása folyik, hogy tudjuk milyen jellegű irodalom található majd. A feldolgozás szigorú könyvtári szabályok szerint folyik.

(Folytatás az 5. oldalon)

Gondolatok a biztonsági szobából

Izrael, Ashkelon 2009. január 1.

Ashkelon 11 kilométerre van a Gázai övezettől, ami azt jelenti, hogy 30 másodperc van az embernek arra, hogy védett helyre szaladjon a Hamasz rakétái elől. 1990-es Öböl-háború után minden új házba kötelező biztonsági szobát építeni. Ez a nyilvános óvóhelyet helyettesíti. Most, mikor ezeket a sorokat írom, még nem fejeződött be a háború, a szirénák gyakran megtörik a csendet. Az ország déli körzete évek óta a Hamasz rakétáinak a fenyegetései alatt áll. Városok, faluk és kibbutzok nyolc éve szenvednek el a terrorista csoportok meg nem álló támadásait. A mindennapi élet lehetetlené vált, és a mostani izraeli katonai akciónak a célja visszaállítani a csendet és a biztonságot.

A biztonsági szobában töltött időbe sok lehetőség van gondolkodni. Többek között próbáltam elképzelni egy virtuális valóságot. Gáza mind Luxemburg! Kis ország, amely ki tudja használni a saját népének hasznára a természeti adottságait, és normális kapcsolatokat alakít ki a szomszéd országokkal. A Földközi-tenger parti ország turisztikai paradicsom lehetne, és az Izraellel felvett diplomáciai és gazdasági kapcsolatok fellendíthetnék a lakosság mindennapi életét. A terrorcselekmények mind a két államot a gyűlölet és a káosz fele vezetik. A gázai többség a Hamasz áldozata, mivel a normál élet helyett a szegénység és a nyomor jut nekik.

A szirénák újból szólnak és a televízióban látni az utcán levő embereket, akik menedéket keresnek. Kevesen járnak kint, csak a legfontosabb elintéznivaló dolgok miatt merészkednek ki. Az élet rutinja megállt. Miért nem tanultunk Luxemburgtól?

*Orna Mondshein
Ashkelon, Izrael*

Turista információs programunk

Számos Komáromba látogató vendégünk jelezte, hogy megfelelő információs táblák hiányában nehezen tudja megtalálni a Menházat. A probléma orvoslására a Városi Hivatal segítségével decemberben került sor, amikor is a városi turista információs rendszer Lúdpiac téri tájékoztató oszlopán elhelyezték a zsinagóga irányába mutató táblát. A KZSH köszöni **Kovács Péternek** a Városi Hivatal vezetőjének és munkatársának **Sebő Beátának** a segítséget.

Januárban a Menház is felkerül az Európa Udvarban található térképpel kiegészített turista információs táblára. Bízunk abban, hogy a jövőben még több látogató keresheti fel majd a Menházat.

Hirdethet a HH-ban!

A Hitközségi Híradó 2008. szeptemberétől teljesen színesben jelenik meg. A kifogástalan minőség lehetőséget ad keretes és soros hirdetések megjelentetésére, melyek nagy segítséget jelentenek a lap költségeinek előteremtéséhez is. **Kivételesen kedvezményes áron** vállaljuk ünnepi jókívánságok megjelentetését a közelgő purim és pészach alkalmából!

Amennyiben hirdetni szeretne a lapban, kérjük jelentkezzen a szerkesztőknél a kile@menhaz.sk címen, vagy a **KZSH titkárságán**.

Bátorkeszi kutatója

(Folytatás a 4. oldalról)

Létezik egy nagyon jó szlovákiai szoftver, amely ilyen kis könyvtárak feldolgozására szolgál. A teljes állományt sikerül analitikusan, vagyis teljes részletességgel tartalmilag feldolgozni. Annyit jelent, hogyha bejön egy érdeklődő és például arra kíváncsi, hogy mit tudhat meg például a zsidó ünnepekről, a megfelelő jelző beírásával megjelenik azon könyvek címjegyzéke, melyekre az illetőnek szüksége van. A könyvtárat ajánlom, valamennyi e kultúra, vallás iránt érdeklődő számára. Nagyon értékes irodalom található itt és a sikeres pályázatok segítségével állandóan bővül.

A közelmúltban Kehila Haver díjban részesült. Hogy fogadta az elismerést?

Először ezen a helyen is szeretném megköszönni ezt a díjat. Ha valamilyen elismerésben részesülök, mindig zavarban vagyok. Hiszen kaphatta volna más is. Ez nem álszerénység, ha annak is tűnik. Hiszen annyian vannak, akik névtelenül dolgoznak, természetességgel teszik a dolgukat. Másrészt persze azért az öröm bujkál bennem, hiszen akár ezzel a díjjal is örömet szerezhettek Szüleimnek, akiknek gondoskodása és nevelése talán mégsem esett terméketlen földre. Köszönöm nekik!

Ez a díj viszont arra ösztönöz, hogy még többet segítek. Remélem, hogy ezután is hasznossá tehetem majd magam e közösség számára.

Nagyköveti látogatás

December elején egész napos látogatást tett Komáromban **Michael John Wyn Roberts**, Nagy-Britannia és Észak-Írország pozsonyi nagykövete.

Útja során saját kérésére ellátogatott a Menház – Zsidó Kulturális és Közösségi Központba, ahol **Pasternák Antal** a KZSH elnöke kalauzolta őt a múzeumban és a zsinagógában.

Helyesbítés

Decemberi számunkban a héber szövegek technikai okok miatt hibásan jelentek meg. Elnézésüket kérjük.

STETL – a Hitközségi Híradó kulturális oldala

Az oldal a Szlovák Köztársaság Kulturális Minisztériuma támogatásával jött létre!

Schweitzer József: „Uram, nyisd meg ajkamat”. Válogatott tanulmányok és esszék.

Budapest: Universitas Kiadó – Judaica Alapítvány 2007,
411. p. (Mórija könyvek 5.)

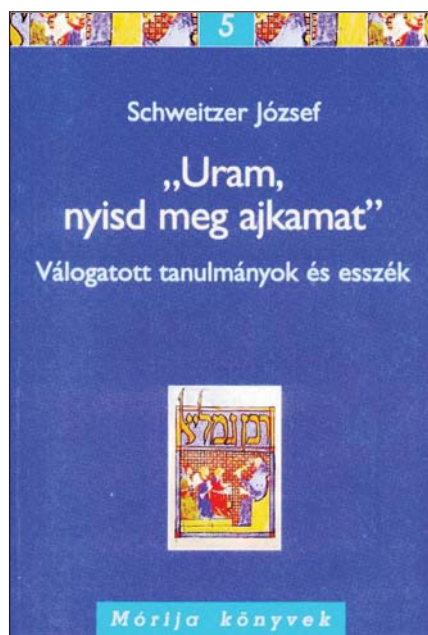
„Schweitzer József a jelenkori magyar zsidóság emblematikus alakja. Erre képesítette rabbinikus tevékenysége, tudományos, szerkesztői és irodalmi munkássága, széleskörű közéleti szereplése szóban és írásban egyaránt. Feltétlenül ide tartozik pedagógiai, oktatási munkássága is” – írja a többi közt Schmelzer Hermann Imre *Kettős küldetés* című, Schweitzer József munkásságát méltató írásában annak a vaskos kötetnek a 11. oldalán, amely a nevezett 85. születésnapja alkalmából jelent meg 2007-ben. A szóban forgó kötetbe válogatott tanulmányok végigkövetik Schweitzer József életpályáját a pécsi pályakezdettől napjainkig. Zömük tudományos folyóiratokban és különböző tanulmánykötetekben jelent meg (Az eredeti megjelenés bibliográfiai adatait a gyűjtemény végén találhatjuk).

A kötetben elsőként Feldmájer Péter, a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége elnökének köszöntőjét, valamint Schmelzer Hermann Imre már fent idézett írását olvashatjuk, majd *Szolgák lettünk ma...* címmel az Ünnepelet 1947. június 9-én megtartott rabbiavatáson, az avatottak nevében elmondott beszédét.

Schweitzer József írásait három fő témakörbe csoportosították a szerkesztők: I. Szentírás és teológia; II. Magyar–zsidó történelem – Soa; III. Művelődés és irodalomtörténet.

Terjedelmi okokból most nem sorolhatjuk fel részletesen valamennyi írás címét, csupán néhányat említünk, mint például az I. blokkból: *Istenhit Auschwitz után; Egy különleges magyarországi zsidó közösség, a status quo ante, Egy magyarországi katolikus–zsidó párbeszéd remélhető tematikája* elé stb. A II. blokkban a többi közt olvashatunk a magyarországi és erdélyi szefárdokról, a Tolna megyei zsidók történetéről stb. Mivel a Hitközségi Híradó elsősorban a komáromiaknak és a környékelieknek készül, külön fel-

szeretnénk hívni a figyelmet arra az írásra, amely eredetileg a *Confesio* 1983/1. számában jelent meg *A hazai református–zsidó dialógus előfutárai. Pap Gábor dunántúli református püspök és Schnitzer Ármin komáromi főrabbi* címen. (a tartalomjegyzékben tévesen Áron szerepel). Pap Gábor Schnitzer Árminhoz intézett újrólátogatásában a következőket írja: „A közügyek terén sokszor találkozunk egy

és azon szent ügynek, az emberiség szent ügyének védelmezésében...” – majd így fejezi be köszönését, „Engedje az isteni Gondviselés és örök Szeretet sok és boldog újévet érni Főtisztelendőségednek és családjának, hogy akkor is küzdhessen a szent ügyért, amikor én már nem leszek.” A zsidó rabbi és református püspök közti kölcsönös tisztelet bizonyára elősegítette az általuk képviselt két vallásfelekezet hívei közti közeledést, s a ma számára is sok tanulsággal szolgál. Mivel a Komáromi Zsidó Hitközség Schnitzer Ármin Mikromúzeumában lévő hitközségi jegyzőkönyvekben is található adatok a témával kapcsolatban, mint ahogyan a *Komáromi La-*

pokban is, nem lenne haszontalan egy alapos kutatás Komárom vonatkozásában. Az eredmények publikálásával szélesebb körben is ismertté válhatna, hogy létezik párbeszéd, s az az út, amelyre ifj. Hegedűs Lóránt református pap, és a hozzá hasonlóak léptek, s amelyen döngő és egyre gyorsuló léptekkel halad – nem a keresztyéni szeretethez vezet, nem a Jézus által kijelölt ösvény, hanem a gyűlöleté, a sötétségé, amely csak újabb tragédiához, katasztrófához vezet.

Schweitzer József művelődés- és irodalomtörténettel kapcsolatos írásait tartalmazó harmadik részben található írások arról a kulturális közegről szólnak, ahol a zsidó és a magyar kultúra megtermékenyítőleg hatott egymásra (*A zsidóság a magyar művelődés századaiban; Magyar írók – magyar rabbikról; Winkler Mihály, bonyhádi hebraista plébános a XVIII. Században; Az első pécsi héber nyomtatvány stb.*). Az emberélet fordulói és a zsidó szokások iránt érdeklődők sok új ismerethez juthatnak a *Halál és halotti szertartás a zsidó rítusban* című tanulmányból.

Schmelzer Hermann Imre gondolataival kezdtük a kötet ismertetését, zárjuk is az ő ajánlásával: „Schweitzer professzor könyvét mindazoknak ajánljuk, akik szeretnének jobban megismerkedni a magyarországi zsidóság vallásának és történetének jelenével és a XIX. és XX. század művelődésének és gondolkodásának történeti fejlődésével. A tanulmánykötet megjelenésével a magyar-zsidó tudományos gazdagítását reméljük.”

L. Juhász Ilona

Szolidaritás

A Hitközségi Híradó szerkesztősége ezúton fejezi ki szolidaritását a Dél-Izraelben, Beer Shevában és Ashkelonban élőkkel.

Bízunk abban, hogy minél hamarabb békében telhetnek majd mindennapjaik.

Macesz Maci és Sófár Süni kalandjai avagy az ifjúság oldala

Nemzetközi kereskedelem és a zsidók

Az Ismeretlen persze megpróbálja más is megtalálni. Belegondoltak abba kedves olvasóim, hogy a régi kereskedelmi útvonalak kiépítői szintén zsidók voltak?

Amikor még nem voltak autópályák, utak sem nagyon, amikor nem voltak nemzetközi egyezmények az áruszállításra, sokkal inkább bokorban megbúvó haramiák, amikor az országhatárok sokfélék voltak, és a kockázati tényező meglehetősen magas mindenféle külkereskedelmi ügyletben, hát a zsidók belevágtak abba, hogy útvonalat találjanak kultúrák, nemzetek és népek között.

A Római Birodalom már a múlté volt ekkor. Nagy Károly korának sötét idejében járunk.

„Az utak ismerői” a radaniták saját céhet alapítottak, amelynek egyedüli hivatása az áru szállítása volt Kelet és Nyugat között. A Rhone folyótól indultak- szokásos útvonaluk pedig a Vörös-tengeren és az Indiai Óceán vonalán vezetett, de szárazföldi utakat is használtak, például a borostyánkő úton jutottak el Oroszország északi részére, vagy a korabeli Kazár Birodalmon keresztül Belső- Ázsiába. Európai kastélylakóit szolgálták ki fűszerekkel, illatosítókkal, míg a Kelet urainak szőrméket és kardokat vittek.

Persze ez a virágzás is véget ért a velencei dózsék vérszeme miatt- előbb a zsidók tengeri utazásait, majd az áruszállítást tiltották meg nekünk a tizedik század vége felé, emellett a tatár törzsek lemesták a földi utakat Kínába és Indiába.

Hogy azonban ilyen teljesítményekre voltak képesek, azért engem mégis csak egy kis büszkeséggel tölt el engem, aki szintén a Távol-Keletre irányuló külkereskedelemmel foglalkozom.

Igaz most már a kínaikkal az Internet segítségével beszélünk, igaz most már nem évekbe telik egy ilyen utazás, hanem repülőgéppel órák alatt odaát vagyunk, és az igaz, hogy bár gazdasági kockázata még mindig magas az ilyen ügyleteknek, de már nem az életünkkel játszunk, ha ilyesmibe vágjuk a fejszénket. Nem kell haramiáktól tartanunk, a velünk szemben álló öltönyös úriember lehet egyedül bitang, hogyha a tárgyalások során nem vagyunk elég körmönfontak. Így hát a kockázat inkább már a saját tárgyalási készségünkön és a kellő kereskedelmi biztosítékokon múlhat.

Ha rajtam múlik, én mégis legszívesebben vissza-vissza utaznék az idők folyamán, és élnék abban a korban, amikor még minden nap bizonytalan volt, és csupán a saját leleményességére számíthatott a magunkfajta. Egyesek mindezt a bennem rejlő romantikus hajlamoknak tulajdonítják, ami szerintem részint igaz is. Csak a környezet változott, igazából a kereskedelem maga akkor sem volt más, mint manapság: adtunk és vettünk. Prózai és egyszerű foglalatosság, amely kellő nyelvismerettel és kapcsolat rendszerszerrel, jórészt pedig üzleti affinitással nemcsak elképzelhető volt, hanem megfizető is.

Az oldal a Jewish Child's day támogatásával jött létre!

Noha a korábbi időkben egészen más indokok terelték erre a pályára a zsidókat, mint napjainkban.

Mivel a középkorban nem birtokolhattunk földet, hát a mezőgazdaságból kiszorultunk. Így jártunk a kézművességgel is, ahol a céh tagságban nem volt a részünk.

Osztályrészünk viszont a folytonos bolyongás, így parcelláinkat nem a szikes talajon, hanem az Ismeretlen földjén tudjuk beszántani. Terméseit pedig a világ learatja. Nem csak annak a hercegnek a cicomáira kell gondolnunk, akit a mi kalmárunk egy életre boldoggá tett az indiai illatosítójával, vagy a fűszerekre, amik életet vittek a gazdagok ételeibe, hanem arra a szellemi értelemben vett jószolgálatra, amit a mi zsidóink a történelem és így a kereskedelem útvonal véghezvittek.

Az araboktól elhozták Európába azok tudását és az antik kor náluk maradt örökségét - a mértant, a számtant, trigonometriát, orvostudományt, csillagászatot, bölcsészettudományt talán a legnagyobb segítség az európai világnak.

A közvetítő szerep azonban hozzátartozik a bolyongó életmódhoz, és élethez. Ha új világba lépünk, annak a régi világnak egy darabkáját, még ha nem is akarjuk, magunkkal hozzuk. Mégha véletlenül is maradt a zsebünkben egy pogácsa darab, az otthonunkra emlékeztet bennünket. Ha másnak is adunk belőle, az is felfoghat belünk egy morzsát.

Vigyünk azonban minél többet magunkkal, annál gazdagabb lesz velünk az új világunk. Adjuk át neki, ahogy át kell adnunk vándorlásaink történetét unokáinknak, vagy az arra érdemesnek.

Namida

Hanukai ünnepi beszéd...

(Folytatás a 3. oldalról)

וְנִיתְּוֹבֵא יְהִלְלוּ וְיִנְהִי לֵא הוֹדֵי רִיבְּפִלְמִן וְצִרִי הֵי
Legyen az az akaratom, Ő.való I.tenünk, őseink I.tene

וְנִימִיב הַרְהַמְּבִּ שְׂדֵק־מֵהַתִּיב הַגִּבּוֹר יֵשׁ.
Hogy felépüljön Szent Hajlékod mielőbb napjainkban

וְרַתְּרוֹתֵיב וְנִקְלַחְוֹתוֹ
És legyen részünk Tanodban.

Megyes Pál

Kile Kaleidoszkóp

Chanuka Komáromban – fotógaléria

Chanuka első napja Komáromban

Kicsik és nagyok a chanukai fánk körül...

A Menház felújítása

Decemberben befejeződtek a szigetelési munkálatok az épületen, az év végén a pihenőnapok alatt száradtak a falak, január elején folytatódik a rekonstrukció a Wallenstein Zoltán terem és a zsinagóga előtere padlócserejével, festéssel és az ablakcserevel. Közben megkezdődött a nagyon rossz állapotban levő bejárati lépcső cseréjének előkészítése is. Reményeink szerint februárban már újra tarthatunk programot a Menházban.

Felújítás – a temető kerítése

December második hetében a Boldi vállalkozás befejezte a temető bedőlt kerítésének felújítását. Az újjáépített rész biztonsági és költségtakarékossági okokból nem téglából, hanem előre gyártott beton panelekből épült. A téli idő ellenére tovább folytatódik a sírkert rendezése és a felgyülemlett szemét elszállítása.

Nyertes pályázatok

A Holland Zsidó Humanitárius Alap három éve egyik fő támogatónk. Közel-múltban hozott döntésükkel a 2009-2010-es évekre jelentős támogatást szavaztak meg Melamed oktatási programunknak.

A Szlovákiai Zsidó Hitközségek Központi Szövetsége működési támogatást hagyott jóvá a KZSH-nak a 2009-es évre, ezzel segítve az iroda és a temető fenntartását. Köszönjük.

Tagsági díj

Kérjük a KZSH tagjait, hogy a 2009. évre esedékes tagsági díjat 2009. február 28-ig befizetni szíveskedjenek.

A tagsági díj összege változatlan: 6,64 EUR/fő (200 Sk), nyugdíjasoknak, diákoknak és munkanélkülieknek 3,32 EUR/fő (100 Sk). Fizetni banki átutalással, postai csekken vagy készpénzben lehet.

Temetőgondozási díj

Ezúton kérünk minden érintettet, hogy a 2009. évi temetőgondozási díjat február végéig szíveskedjenek befizetni a. A díjak nem változtak 9,96 EUR/sír (300 Sk), dupla sírok esetében 16,60 EUR/sír (500 Sk). Fizetni banki átutalással, postai csekken vagy készpénzben lehet.

EURO

December utolsó napjai az EURO bevezetésnek jegyében teltek a Komáromi Zsidó Hitközségnél, Haas Judit irodavezető, Ing. Weissová Alica pénztáros és Eva Dancziková könyvelő közreműködésével készültünk fel a zökkenőmentes átállásra. A hitközség bankszámlaszámai változatlanok, továbbra is várjuk adományaitkat. Pénztárunkban szlovák koronával ugyan már nem, de minden más érvényes pénznemben a jövőben is fizethetnek.

Turistický informačný program

Mnohí naši hostia nás upozornili na to, že v dôsledku nedostatku informačných tabulí len veľmi ťažko našli Menház. Na vybavenie tejto záležitosti sme spolu s Mestským úradom v decembri umiestnili informačnú tabuľu, ukazujúcu smer k synagóge, na stĺpe, ktorý stojí na Tržničnom námestí.

ŽNO týmto ďakuje za pomoc pred-

nostovi Mestského úradu pánu **Petrovi Kováčovi** a jeho spolupracovníčke **Beáte Sebő**.

V priebehu mesiaca január vyznačia Menház na turistickej informačnej tabuľi umiestnenej na Nádvorí Európy.

Veríme, že v budúcnosti budeme môcť v Menháze uvítať ešte viac návštevníkov.

Rekonštrukcia Menházu

V decembri sa ukončili izolačné práce v budove, do konca roka vyschnú steny a v januári bude pokračovať obnova sály Zoltána Wallensteina, výmena podláh v synagóge a v predsieni, maľovanie a výmena okien. Medzitým sa už začali prípravné práce na výmenu schodov vedúcich do budovy. Veríme, že februárové programy už budú prebiehať v obnovej budove Menház.

Obnova – plot cintorína

Spoločnosť Boldi dokončila v druhom týždni decembra obnovu plotu cintorína. Obnovená časť bola vybudovaná z bezpečnostných a úsporných dôvodov namiesto tehál z panelov. Napriek zimnému obdobiu práce na cintoríne pokračujú odvozom smetí.

Vítané verejné súťaže

Už tri roky nás podporuje **Holandský židovský humanitárny fond**. Nedávno vydal uznesenie, na základe ktorého nám pridil značnú podporu pre vzdelávací program Melamed na roky 2009-2010.

ÚZ ŽNO odsúhlasilo pre našu ŽNO podporu na prevádzku, čím nám pomohol pri udržiavaní cintorína a pri prevádzke kancelárie. Ďakujeme!

Členské poplatky

Žiadame členov našej ŽNO, aby zaplatili členské poplatky za rok 2009 do 28. 2. 2009. Výška poplatku sa nezmenila: 6,64 eur/osoba (200 Sk), dôchodcovia, študenti a nezamestnaní 3,32 eur/osoba (100 Sk). Platíť môžete bankovým prevodom, poštovým šekom alebo v hotovosti..

Poplatok za prevádzku cintorína

Prosíme všetkých dotknutých, aby zaplatili poplatok za prevádzku cintorína na rok 2009 do konca februára na ŽNO. Výška poplatku sa nezmenila 9,96 eur/hrob (300 Sk), v prípade dvojitéh hrobov 16,60 eur/hrob (500 Sk). Platíť môžete bankovým prevodom, poštovým šekom alebo v hotovosti..

Inzercia v Spravodaji!

Spravodaj vychádza od septembra 2008 vo farebnom prevedení. Vynikajúca kvalita nám umožňuje umiestnenie inzerátov, čo by nám pomohlo pri finančnom krytí našej publikácie, ktorá je dostupná aj na internete. Poskytujeme výnimočnú zľavu tým, ktorí chcú touto cestou blahoželat pri príležitosti sviatkov Purim a Pesach.

V prípade, ak chcete využiť našu ponuku a zverejniť inzerát, obráťte sa na našich redaktorov na e-mailovej adrese kile@menhaz.sk, alebo na sekretariát ŽNO.

Bratislavská komunita sa rozvíja

Rozhovor s jej predsedom, dr. Petrom Salnerom

Curriculum vitae

Peter Salner (1951), absolvent FFUK, odbor národopis (1974), od roku 1975 pracujem v Ústave etnológie SAV ako vedecký pracovník, som ženatý, otec jedného syna a (zatiaľ) jedného vnuka.

Ste predsedom najväčšej ŽNO na Slovensku. Odkedy ste v tejto funkcii? Aké sú najdôležitejšie úlohy vašej komunity?

Od roku 1990 som v predstavenstve ŽNO, v roku 1996 ma zvolili za predsedu. Nadviazal som na rodinnú tradíciu, túto funkciu zastával koncom šesťdesiatych rokov aj môj otec.

Hlavné úlohy komunity možno zjednodušene zhrnúť do troch bodov: najstaršia generácia; aktuálne problémy; perspektíva. Preživší holokaust predstavujú podstatnú časť členov obce. Boria sa v prvom rade so svojou minulosťou, ktorá na nich zanechala zdravotné i psychické následky. Sociálne otázky riešia predovšetkým rôzne formy odškodnenia, prípadne Celoslovenské stredisko sociálnej a zdravotnej starostlivosti. Obec sa preživším snaží pomôcť skôr po iných stránkach. Naše sociálne oddelenie tvoria dve ženy, ktoré pomáhajú nielen v kontakte s lekármi, ale aj pri nákupoch a podobne. Vážnym problémom je pre mnohých samota. Tu robí neoceniteľnú prácu Klub seniorov. Pripravuje pre svojich členov dvakrát týždenne na obci rôzne programy: muzikoterapiu, prednášky, stretnutia so zaujímavými hosťami, výlety, vzájomné kontakty so seniormi v Brne či vo Viedni, návštevy kultúrnych podujatí, posedenia pri sviatočných príležitostiach. Klub pravidelne navštevuje okolo 20 ľudí, často ich príde aj viac, takže priestory nestačia. Spolupracujeme aj s The Hidden Child, ktorý združuje mladšiu vekovú skupinu preživších.

Dôležitým spoločenským faktorom je naša košerná jedáleň. Denne sem chodí okolo 50 osôb (ďalšie obedy rozvážame chorým a starým ľuďom domov). Pre mnohých nie je podstatná ponúkaná strava, ale spoločenské kontakty s ľuďmi, ktorých tu stretávajú. Tu sa konajú aj sederové večere (za účasti 60-70 ľudí) a iné slávnostné akcie.

Možno ešte väčší problém pre nás znamená druhá generácia, „deti holokaustu“. Utrpenie, ktoré zažili rodičia, sa neraz prejavuje na zlom fyzickom a psychickom stave ich potomkov. Sociálne programy JOINT-u a iných humanitárnych organizácií však s touto vekovou skupinou veľmi nerátajú, pretože ich podporné programy sa zameriavajú len na

tých, ktorí prežili holokaust. Potrebujeme pritiahnúť ku komunite čím viac židovských obyvateľov Bratislavy. Pokúšame sa o to najmä prostredníctvom klubov, ktoré realizujú rôzne kultúrne, vzdelávacie podujatia. Organizujeme kurzy hebrejčiny, funguje čitateľský klub, pravidelné vernisáže diel židovských výtvarníkov v jedálni, veľký ohlas mali počítačové kurzy pre seniorov... Opäť sa rozbehlo Fórum, organizované P. Traubnerom. Faktom je, že najmenší záujem je o bohoslužby.

Všímame si aj najmladšiu generáciu. Pre deti školského veku pripravujeme víkendové semináre, letné tábory i jedno-

razové podujatia. Túto vekovú skupinu (a ich rodičov) sa najnovšie pokúšame osloviť prostredníctvom škôlky. Okrem „normálnych“ aktivít má pravidelné hodiny hebrejčiny a judaizmu. Veríme, že v roku 2009 nám JOINT pošle šaliacha a tieto aktivity budú ešte intenzívnejšie. Cieľom je ponúknuť deťom základné vedomosti a zároveň ich pripraviť na život v súčasnej slovenskej spoločnosti.

Postupne dávame do poriadku rôzne objekty obce: vybudovali sme spomínanú košernú jedáleň, obnovil sa Memorál Chatama Sofera, priebežne sa opravuje synagóga, dokončujeme prestavbu Merkazu, teraz sa postupne opravuje Dom smútku na ortodoxnom cintoríne.

Aký je súčasný židovský život v Bratislave?

Židovský život v Bratislave je dnes pomerne pestrý a orientuje sa na rôzne vekové a záujmové skupiny. Prakticky denne sú na obci podujatia. Väčšinu z nich navštevuje relatívne málo ľudí (15-20), ako celok však oslovujú takmer každého z asi 600 členov obce. Dôležitú úlohu pri informovaní členov má štvrtročník Kehila

Bratislava. Posledné tohtoročné číslo dovršilo štvrtý rok jeho existencie.

V týchto dňoch odovzdávate do užívania nové komunitné centrum. Predstavte, prosím, čitateľom túto inštitúciu!

Merkaz – Židovské vzdelávacie a kultúrne centrum bude sídlieť na Panenskej 4, teda v priamom kontakte s areálom obce. Ide o upravené podkrovie a suterén obytného domu. V podstreší bude miesto pre kancelárie CSZSS, JOINT-u, Slovenskú úniu židovskej mládeže. Zariaďujeme Detské centrum, určené pre matky s malými deťmi a plánujeme tu aj čítareň a knižnicu. V suteréne budú dve zasadačky, ktoré možno prepojiť do jednej veľkej. Tu sa budú schádzať seniori, ale ponúkame aj priestor pre rôzne klubové a záujmové aktivity. Chceme v nových priestoroch organizovať čím viac vzdelávacích podujatí so slovenskými aj zahraničnými lektormi. Priestory sú krásne, plány veľké, podstatné je, či sa nájdú ľudia, ktorí o ne budú mať záujem. Veríme, že sa to podarí.

Aké vzťahy máte s komunitami v regióne?

S nikým nemáme zlé vzťahy, ale určite by vzájomná spolupráca mohla (a mala) byť intenzívnejšia.

Blíži sa sviatok TuBiŠvat. Aký je v tejto súvislosti váš odkaz čitateľom Spravodaja?

Želám nám všetkým, aby sa znovuoživenie prírody, ktoré Nový rok stromov symbolizuje, prenieslo aj do života obcí a ich členov...

Ako vidíte budúcnosť židovskej komunity na Slovensku?

Nie som pesimista. Niektoré menšie obce časom možno zaniknú, komunita ako celok však pretrvá. Podmienkou však je, aby sme sa spoločne usilovali pritiahnúť čím viac ľudí, ktorí majú židovský pôvod.

Objednávka macesu

Touto cestou žiadame členov našej ŽNO, aby svoje nároky na objednávku macesu, múčky a vína na Pesach roku 5769 odovzdali riaditeľke Judite Haasovej v kancelárii ŽNO najneskôr do 15. februára 2009. Stránkové dni: v pondelok 15:00-17:00, vo štvrtok 10:00-12:00, telefón: 7731-224, e-mail: menhaz@menhaz.sk

Rozlúčka

Zo smútkom v srdci sme prijali správu o tom, že najstaršia občanica mesta Komárna **Alžbeta Tapolcsányiová** (rod. Rofferová) zomrela vo veku 104 rokov. Jej pamiatku zachováme!

Návšteva veľvyslanca

Začiatkom decembra navštívil mesto Komárno veľvyslanec Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska Michael John Wyn Roberts, ktorý pôsobí v Bratislave. Na vlastnú žiadosť navštívil Menház, kde ho v synagóge a v múzeu sprevádzal predseda ŽNO Ing. Anton Pasternák.

Zdravica na Mestskom úrade

Vedenie mesta Komárna, primátor MUDr. Tibor Bastrnák, viceprimátori JUDr. Eva Hortai a Béla Szabó a prednosta úradu Peter Kovács pozvali **pri príležitosti 60. narodenín predsedu ŽNO Antala Pasternáka**. Na oslave, za prítomnosti mestských médií, mu odovzdali dar mesta a oslávenec sa následne podpísal do mestskej kroniky, na stranu, ktorá mu je venovaná.

Blahoželáme

V týchto dňoch oslavovali **50. výročie sobáša** naši pravidelní čitatelia, pani **Ilo-na Oláh**, presbyterka komárňanskej reformovanej cirkvi a **Imre Oláh**, profesor gymnázia v.v. Pri príležitosti zlatej svadby im touto cestou blahoželáme a prajeme veľa zdravia a šťastia!

Žiadame Vašu podporu

Zmena ČÍSLA ÚČTU!

Vážení čitatelia!

Prosíme Vás, aby ste podľa Vašich možností podporovali programy ŽNO v Komárne, ako aj vydávanie Spravodaja, údržbu budov a obnovu cintorína.

Od 1. januára 2008 môžete zasielať peniaze na nasledujúce účty (je možnosť platiť osobne na sekretariáte, ako aj poukázanie peňazí šekom):

Účty sú v Sk aj v devízach!

Poukázanie peňazí z územia SR:

26384962/0900- Slovenská sporiteľňa alebo
10103804/5200- OTP Slovakia

Poukázanie peňazí zo zahraničia:

Adresa: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovenská republika

IBAN: SK0609000000000026384962 SWIFT: GIBASKBX
Adresa banky: Slovenská sporiteľňa, Palatínova 33, 94501 Komárno

alebo

IBAN: SK5252000000000010103804 SWIFT: OTPVSKBX
Adresa banky: OTP Slovakia, Záhradnícka 10, 94501 Komárno

Ďakujeme!

Krátke správy

☆ Spravodaja, Komárňanskú židovskú náboženskú obec a klub Shalom podporili: Tibor Kornfeld (Dunajská Streda), Elena Horská (Komárno), dr. János Körtvélyesi (Komárno) a darcovia, ktorí si priali zostať v anonymite. Ďakujeme!

☆ Dňa 27. januára 2009 sa budú v Bratislave pri príležitosti Pamätného dňa holokaustu v starej budove NR SR odovzdávať ocenenia Spravodlivý medzi národmi. Ocenenie obdržia občania Slovenskej republiky, ktorí v priebehu II. svetovej vojny s nasadením vlastného života zachraňovali Židov. Na slávnostnej udalosti bude prítomný aj Isaac Herzog minister Izraela.

☆ Z nadačnej podpory sme v decembri zakúpili nový digitálny fotoaparát.

☆ Poslucháč Židovskej univerzity Pál Megyes daroval našej komunite publikácie s poobedňajšími požehnaniami, ktoré budeme pravidelne používať. Ďakujeme pekne!

☆ Z budapeštianskej Nadácie Hillel sme si obstarali farebnú publikáciu zostavenú rebecen Linda Verő Bán pre deti, ktorú sme už pri príležitosti sviatkov podarovali (a aj v budúcnosti podarujeme) deťom.

☆ Pán hlavný rabín Dr. Alfréd Schöner, rektor Židovskej univerzity v Budapešti, nás požiadal o to, aby sme publikovali jeho výzvu: na univerzite očakávajú - nezávisle od veku - prihlášku na štúdium od mužov, ktorí by radi študovali židovské vedy, modlitby, hebrejčinu atď. Záujemci sa môžu obrátiť na našu ŽNO, kde im poskytneme ďalšie informácie.

Solidarita

Redakcia Spravodaja touto cestou vyjadruje solidaritu s našimi čitateľmi, žijúcimi v južnom Izraeli v Beer Ševe a v Aškelone.

Veríme, že čoskoro budú žiť každodenným mierovým životom.

SPRAVODAJ ^{הב}

Chanuka v Komárne

Členovia židovskej komunity v Komárne sa stretli v prvý večer Chanuky v Hoteli Európa (nakolko v Menháze prebieha rekonštrukcia), aby spoločne zapálili svetlá na osemramennom svietniku. V preplnenej sále, v ktorej sme oslavovali tradične najveselší sviatok, pozdravil prítomných koordinátor ŽNO Tamás Pászternák.

Boli medzi nimi okrem domácich aj hostia z miest Tata, Tatabánya, Vérteskethely, Budapešť a Győr, mali sme teda možnosť pozdraviť aj mnohých pria-

teľov, s ktorými sme sa už dlho nevideli, alebo ktorých sme doteraz nepoznali.

Poslucháč Židovskej univerzity **Pál Megyes** hovoril o pôvode sviatku a jeho odkaze pre nás, po ňom nasledoval kantor **Dávid Schwezoff**, ktorý zapálil prvú sviečku. Pesničku – modlitbu Maoz cur spievali spoločne všetci prítomní. Na prestretom stole nechýbali tradičné šišky a iné dobroty.

Po zapálení sviečok odovzdal **Tamás Pászternák** darčeky komunity, publikáciu, ktorú vydala rebecen **Linda Verő Bán** pre deti. Veríme, že po prečítaní tejto farebnej a peknej publikácie sa s deťmi stretneme aj nabudúce. Po oficiálnom programe sa prítomní v príjemnom prostredí ešte dlho spolu rozprávali.

Posledný program roku 2008 sa skončil v optimistickej nálade, veríme, že v roku 2009 sa budeme stretávať pri príležitosti sviatkov a židovský život v Komárne bude pokračovať.

PA